

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

IV. Vndenam dignsoci possit vtrum lex humanæ sub mortali culpa obliget.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

peccare subditos legem Principis iustam acceptare nolentes, eumque ausu temerario improbant & abiicientes, quanto præsertim nulla ratione legitima ad id inducuntur: cum lex diuina obedientiam subdito rum erga Principes apertè præseribat.

SECTIO IV.

Vndenam dignosci possit, utrum lex humana sub mortali culpa obliget.

TRIA sunt præcipua capita ex quibus communiter Doctores inferunt, legem aliquam humanam sub mortali culpa obligare.

Primum petitur (ut docet Nau. cap. 2. Manua. nu. 50) ex ipsius legis verbis, quibus plerumque obligatio sub graui peccato disertè exprimitur; ut cum aliquid præcipitur vel prohibetur *sub interminatione diuini iudicii, vel maledictionis aeternæ, aut sub indignatione omnipotentis Dei,* aliæ simili formula. Observat tamen idem Nau. supra, non omnia verba præceptiva (qualia sunt ista, *teneatur, obligetur;* item, *præcipimus, mandamus, prohibemus, & similia*) satis exprimere, an lex obliget sub mortali; cum interdum reperiantur adhibita in legibus illis quæ tantum sub veniali obligant; proindeque id dignoscendum esse, vel ex aliis verbis adiunctis, uel ex materia ipsius legis ut mox dicetur.

Secundum petitur (ut docet Azor.) tom. 1. lib. 5. cap. 6. qu. 5.) ex grauitate pœnæ, quam lex comminatur, & transgressoribus infligit; cuiusmodi est in legibus Ecclesiasticis excommunicatio maior, degradatio, &c. In legibus item ciuilibus pœna capitis, aut perpetui carceris, vel publicationis bonorum &c. Hæ siquidem pœnæ, cum iuste infligi non possint nisi ob grave aliquod delictum; hinc sequitur, quotiescunque lex humana (quam iustam esse supponimus) eiusmodi pœnas comminatur, & transgressoribus infligit, transgressionem illius esse peccatum mortale.

Tex-

Tertium desumitur (ut tradit idem Azor. supra) et qualitate materiae circa quam lex versatur; si enim materia legis gravis sit, censetur obligare sub peccato mortali; si levis, sub veniali. Materia autem illa censetur esse gravis, non modò quæ per se & absolutè spectata semper, & in omni eventu talis est; sed etiam illa, quæ, licet secundùm se præcisè considerata levis sit ratione tamen circumstantiarum temporis, loci &c. iudicio viri prudentis gravis esse censetur; quia scilicet in talibus circumstantiis plurimùm conducit ad commune bonum; e.g. urgentissima & penuria publica, legis illius materia gravis esse censeretur, quia veritum foret, ne quis triticum in alienas provincias exportaret.

Cùm igitur de his tribus conveniat inter Doctores, controversum est inter illos, utrum sola legislatoris intentio sufficiat ad hoc, ut lex ab eo lata sub mortali obliget, quamvis ejus materia levis sit. Omissis variis Theologorum sententiis probabilissimè loqui videntur illi, qui docent legem in materia levi non posse obligare ad mortale peccatum, quantumvis legislator hoc intendat, intentionemque suam verbis disertis exprimat. Ita Domin. Sor lib. 1. de iustitia quæst. 6. art. 4. Alph. à Castro lib. 1. de lege pœnali c. 5. Bellarm. lib. 3. de membris Ecclesie ca. 1. & plures alii. Quorum præcipua ratio est, quòd lex iniusta nullam inducat obligationem ex ea parte qua iniusta est, unde S. Aug. Lib. 1. de lib. arb. c. 5. *Lex illa (inquit) iniusta non fuerit, lex non fit*: atqui lex illa, in qua licet materia levis esset, legislator intenderet obligare ad peccatum mortale, proindeque ad pœnam æternam, ex illa parte non esset iniusta; sicut lex illa iniusta non censeretur quæ pœnam mortis temporalis ob leve aliquod delictum decerneret; ergo ad peccatum mortale non obligaret, quantumvis legislator obligare intenderet.

Quæres an sicut lex in materia levi sub peccato mortali non obligat, licet legislator obligare intendat; sic è contra in materia gravi obliget sub mortali, quamvis legislator intendat solum obligare sub veniali. Nav. c. 23. n. 49. Ioan.

Medina

Medina cod. de ieiunio q. 7. & quidam alii existimant obligare tunc solummodo sub veniali: quorum sententia, quamvis probabilis sit, probabilior tamen & magis in praxi tuta est contraria, quæ asserit legem in materia gravi obligare sub mortali peccato, quantumvis legislator intendat solum obligare sub veniali. Ita Driedo de libert. Christiana c. 3. ad 5. Franc. à Victoria relect. de potest. civil. n. 19. Barth. Med. ad q. 96. art. 4. & Bellarm. supra: ubi rectè observat in resp. ad 7. argumentum, ex intentione quidè legislatoris pendere, an velit re ipsa imperare, & veram legem condere; an verò solum ostendere quid agendum sit sine alio imperio: sed si velit seriò imperare, & veram legem condere, non esse in eius potestate impedire, quin lex obliget ad mortale, vel veniale pro rei magnitudine.

Superfunt adhuc duæ circa præsentem materiam difficultates. Prima est, an lex humana sub peccato mortali obligans, obliget etiam cum periculo vitæ. Quidam Theologi absolutè negant: alii longè probabilius distinctione utendum esse existimant. Vel enim lex humana talis est, ut illius observatio bono communi tuendo sit necessaria, ita ut ex illius transgressione grave aliquod detrimentum in totam communitatem deriveretur: e.g. legem fert Episcopus tempore pestis grassantis, ne sacerdotes ex locis peste infectis discedant, in quibus pastoribus defunctis nulli alii aderunt, qui pereuntibus Sacramenta ministrent. Item Imperator in bello lege lata prohibet, ne milites in excubiis stationes suas deserant, ne scilicet ex desertione stationis strages & profligatio totius exercitus sequatur: in illis enim casibus sacerdotes ac milites etiam cum periculo vitæ obedire tenentur; cum bonum privatum secundum rectam rationem bono communi postponi debeat.

Vel talis est illa lex, ut illius observatio solù particulare bonum respiciat, ut ieiunium, auditio Missæ, &c. tunc enim, quamvis lex illa sub mortali obliget, non tamen obligat cum vitæ, aut etiam sanitatis amittendæ, vel gravis alicuius damni aut incommodi subeundi periculo: cum nulla tunc suppetat ratio, cur legislator cum tãto damno,

vel

vel periculo ad legum suarum observationem obliget. Ita Sotus in 4. dist. 22. quæst. 1. art. 4. Valent. disp. 7. de lege humana, Vasq. Suar. & alii apud Laym. cap. 14. de legib. qui tamen id limitat, dummodo nullus adsit legis vel legislatoris contemptus, nullum item ex violatione legis imminet grave scandalum: unde S. August. dixit Lib. de bono conjug. c. 16 *Satius esse fame mori, quam idolothytis vesci, cum scandalo scilicet, vel religionis contemptu.*

Secunda difficultas est, an sint aliqua leges purè penales; id est, quæ ad solam pœnam obligent, & ex quarum transgressione nullus peccati reatus incurrat. Quidam Theologi affirmant; alii tamen probabilius negant, quorum plures citat & sequitur Bellarm. Lib. 3. de memb. Eccles. c. 11. dicitque implicare contradictionem, legislatorem obligare ad pœnam & non culpam; cum culpa & pœna sint correlativa, nec illa lex justa videatur, quæ pœnam adversus infantes decerneret: unde asserit regulas illas quorundam religiosorum, quæ ad solam pœnam obligant, non per modum legis obligare, sed per modum cujusdam conventionis & pacti: & S. Doctor 2. 2. q. 186. a. 9. ad 2. rectè observat. *Non omnia, quæ in lege humana continentur, tradi per modum præcepti; sed quædam proponi per modum ordinationis cujusdam obligantis ad solam pœnam: quod in quibusdam legibus civilibus locum habere censet Navarra. cap. 23. nu. 55. quando scilicet neque ex legislatoris declaratione, neque ex qualitate pœnæ, neque ex detrimento publici gravitate dignosci clarè potest, an lex aliqua civilis pœnalis obliget sub culpa: tunc enim (ut ibidem docet) quis poterit id in favorabiliorem partem interpretari, ac sibi persuadere hanc non tam legem esse quam ordinationem quamdam, quæ proinde ad nullam culpam obliget, sed pœnam tantum veluti conditionem quamdam proponat, ut diligentius & fidelius observetur.*

SEC.